

РЕШЕНИЕ

№ 9631

гр. София, 19.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 36 състав,
в публично заседание на 19.12.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наташа Николова

при участието на секретаря Виктория Вълчанова, като разгледа дело номер **7598** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. АПК, вр. с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на Е. К. Ц., с ЕГН [ЕГН], адрес: Оберасбах, Германия, [улица], чрез адв. В. И.-И., срещу Решение № 3305-40-49 от 21.07.2023 г. на управителя на Националния осигурителен институт /НОИ/, с което е отхвърлена жалбата му срещу разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-816#7 от 23.06.2023 г. за отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, като неоснователна.

В жалбата се излагат възражения за незаконосъобразност и неправилност на оспорвания административен акт, постановен при нарушение на административнопроизводствените правила и необоснованост. Възражава срещу дохода, който е взет предвид, за изчисляването на индивидуалния коефициент за определяне размера на пенсията, като твърди, че за пенсиите отпуснати след 31.12.2018 г., лицата могат да изберат по коя методика да бъде изчислен индивидуалният им коефициент т.е. да се приложи разпоредбата на § 22ц от ПЗР на КСО. Прави възражение и относно доходът преди 01.01.2000 г., който е взет предвид за изчисляване на индивидуалния му коефициент . С жалбата се иска отмяна на обжалваното решение на управителя на НОИ и връщане на делото като преписка за ново произнасяне по заявлението за получаване на лична пенсия.

В съдебно заседание, жалбоподателят, редовно призован, не се явява, представлява се от адв. Г. и адв. И., които поддържат жалбата по изложените в нея съображения.Претендират разноски.Представят в срока писмени бележки по делото.

Ответникът – Управителя на НОИ чрез процесуалния си представител оспорва жалбата и моли да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана. Моли за присъждане на юрисконсултско възнаграждение,

Административен съд София- град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

На 05.10.2022 г. лицето е подало заявление за отпускане на българска пенсия за осигурителен стаж и възраст чрез германската компетентна институция, регистрирано в НОИ с вх. № 2113-50-816 от 18.11.2022 г. Към заявлението е приложен и структуриран електронен документ (СЕД) Р 5000 DE („Осигурителни периоди / периоди на пребиваване“).

Въз основа на представените документи, с разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-816#5 от 16.03.2023 г., на жалбоподателя е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, на основание чл. 68, ал. 1-2 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), във връзка с Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност, считано от 09.10.2022 г. (дата на навършване на необходимата възраст), по заявление, подадено на 05.10.2022 г., при навършена възраст 64 години и 05 месеца и зачетен български осигурителен стаж от трета категория труд - 09 години, 02 месеца и 00 дни и германски осигурителен стаж за придобиване право на пенсия - 35 години, 01 месец и 13 дни и за изчисляване размера на пенсията - 29 години, 06 месеца и 00 дни.

Предвид факта, че към датата на издаване на разпореждането за отпускане на пенсията не са били налични всички необходими данни за изчисляване на нейния размер, на основание чл. 10, ал. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж пенсията е определена за общия стаж (български и германски) в минималния размер за съответния вид пенсия (до определянето на размера ѝ по КСО), от който е изчислена пропорционалната част, дължима за българския осигурителен стаж.

Служебно са предприети действия относно уточняване с осигурителите на българския осигурителен доход на лицето и с разпореждане № 2113-50-816#7 от 23.06.2023 г., на основание чл. 99, ал. 1, т. 2, буква „д“ от КСО и във връзка с чл. 10, ал. 2 НПОС, пенсията на лицето е изменена, като от датата на отпускането ѝ (09.10.2022 г.), при зачетен български осигурителен стаж от трета категория труд 09 години, 03 месеца и 08 дни и германски осигурителен стаж за придобиване право на пенсия - 35 години, 01 месец и 13 дни и за изчисляване размера на пенсията - 29 години, 06 месеца и 00 дни, е определена в действителен размер за общия стаж от 540,45 лв., от който е изчислена пропорционалната част, дължима за българския осигурителен стаж на г-н Ц. в размер на 129,01 лв.,

Срещу разпореждането на 12.07.2023 г., с вх. № 1029-40-2229 е депозирана жалба до управителя на НОИ. В жалбата си жалбоподателят Ц. възразява срещу дохода, който е взет предвид, за изчисляването на индивидуалния коефициент за определяне размера на пенсията, като твърди, че за пенсиите отпуснати след 31.12.2018 г., лицата могат да изберат по коя методика да бъде изчислен индивидуалният им коефициент.

Последвало е издаването на Решение № 3305-40-49 от 21.07.2023 г., с което управителят на НОИ е приел за неоснователна жалбата с мотиви, че с оглед на факта, че началната дата на пенсията на лицето е 09.10.2022 г., т.е. след 1 януари 2022 г., преходната разпоредба на параграф 22ц, ал. 1 от ПЗР на КСО с възможност за избор относно начина на изчисляване на пенсията е неприложима, съответно е приложим

императивно определения от законодателя ред за изчисление на индивидуалния коефициент, съгласно чл. 70, ал. 8 от КСО - от осигурителния доход на лицето за периодите след 31 декември 1999 г. до датата на отпускане на пенсията. В процесния случай, предвид обстоятелството, че г-н Ц. няма осигурителен доход след 31 декември 1999 г., е взет предвид последният осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. за последните 36 месеца, т.е. за периода от 24.11.1983 г. до 31.01.1987 г., от който е определен индивидуалният коефициент - 0,7328, въз основа на който е изчислен размерът на пенсията. Във връзка с посочената разпоредба липсва правно основание за длъжностното лице да извърши изчисление на размера на пенсията на лицето по двете методики, предвидени в КСО - т. нар. „стара методика“, предвидена в чл. 70, ал. 4-7 от КСО, която се прилага за пенсии, отпуснати с начална дата преди 1 януари 2019 г. и по т. нар. „нова методика“, предвидена в чл. 70, ал. 8-9 от КСО, която се прилага за пенсии, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г.

По делото са приети като доказателства представените с административната преписка документи, събрани в хода на развилото се административно производство по издаване на оспореното решение.

По делото е назначена и изслушана съдебно-икономическа експертиза, извършена от вещо лице Е. В. Ж.. В заключението на вещото лице е установено, че съобразно действащата методика към датата на подаване на искането за отпускане на пенсия индивидуалния коефициент на лицето е 0,7328 и същия съответства на определения от служителите на НОИ коефициент. В заключението се сочи, че правото за избор за начин на определяне на индивидуалния коефициент, съгласно действащата нормативна уредба са имали лицата, които са подали искане за отпускане на пенсия в периода до 31.12.2021 г. Вещото лице е определило какъв би бил индивидуалния коефициент на Е. Ц. за периода 01.02.1984 - 31.01.1987 г. в случай че би се приложила т. нар. „стара методика“, респ. е определен какъв би бил размера на пенсията на лицето. В случай, че се приложи т. нар. „стара методика“ индивидуалния коефициент на лицето би възлизал на 0,7366. При прилагане на действащата методика за определяне на индивидуалния коефициент определената пенсия на Е. Ц. е в размер на 540,45 лева, като за сметка на бюджета на Република България следва да му се изплаща 129,01 лева. В случай, че индивидуалния коефициент е определен съгласно т.нар. „стара методика“ определената пенсия на Е. Ц. е в размер на 542,92 лева, като за сметка на бюджета на Република България би следвало да му се изплаща 129,60 лева, т.е. получения размер е по-благоприятен от определения в Разпореждане № [ЕГН] от 02.06.2023 г. на Дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ към НОИ.

В раздел IV. Констативно - съобразителна част в таблица № 6 вещото лице е представило изчисления какъв би бил размера на персията на Е. Ц. в случай, че се приложи т.нар. „стара методика“ и се вземе предвид периода 01.02.1987 - 31.01.1990 г. - определения размер на пенсията е 608,44 лева, като за сметка на бюджета на Република България би следвало да се изплаща пенсия в размер на 145,24 лева.

В раздел IV. Констативно - съобразителна част в таблица № 8 вещото лице е представило изчисления какъв би бил размера на персията на Е. Ц. в случай, че се приложи т.нар. „стара методика“ и се вземе предвид периода 01.02.1987 - 31.01.1990 г. - определения размер на пенсията е 602,67 лева, като за сметка на бюджета на Република България би следвало да се изплаща пенсия в размер на 143,88 лева.

Заключението по експертизата е прието без оспорване от страните по делото и съдът

го кредитира като компетентно издадено и ще бъде обсъдено с оглед останалите приложения по делото доказателства във връзка с преценката за материална законосъобразност на обжалвания акт.

При така установените факти, Административен съд София-град, обосновава следните правни изводи:

Съдът намира, че жалбата е подадена в законоустановения срок, от надлежна страна и същата е процесуално допустима. Разгледана по същество се явява неоснователна, по следните съображения:

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган – управителя на НОИ, съгласно чл. 117, ал. 4 във връзка с чл. 98, ал. 1, т. 2 от КСО и в предвидената от закона форма – чл. 117, ал. 3 КСО. Съгласно чл. 37, ал. 2 КСО и чл. 5, ал. 1, т. 1 ПОДНОЙ вр. чл.33, ал. 1, изр. 2 вр. чл.36, ал. 1, т.5 КСО, управителят е органът на НОИ по чл. 34, т.2, пр.1 КСО вр. чл. 3, пр. 2 ПОДНОЙ, компетентен да разгледа всички подадени по административен ред жалби срещу разпореждания по чл. 98, ал. 1, т. 2 КСО за отпускане на пенсии по европейски регламенти и международни договори на лица с постоянен адрес в чужбина и да се произнесе с решение по тях съгласно чл.117, ал.4 вр. ал.3 КСО. Не са допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да обосновават отмяна на акта.

Спорът между страните касае доходът, който е взет предвид за изчисляване на индивидуалния коефициент на Е. Ц., продължителността на придобития от лицето български осигурителен стаж, както и приложима ли е в процесния случай разпоредбата на § 22ц от ПЗР на КСО.

Съгласно чл. 40 НПОС осигурителният доход, върху който са внесени или дължими осигурителни вноски, се установява с данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО или с осигурителна книжка, както и с документ по утвърден образец. Осигурителният доход за времето, през което е получавано обезщетение от държавното обществено осигуряване, изплащано от териториалното поделение на НОИ, се установява с данни от информационната система на НОИ. Документите досежно осигурителния доход се издават въз основа на изплащателните ведомости, други разходооправдателни документи и договори за възлагане на труд. В случаите, когато тези документи липсват, осигурителите или техните правоприемници, по изключение, могат да издават удостоверения за осигурителен стаж и трудово възнаграждение или за осигурителен доход и въз основа на други автентични документи, щом те съдържат достатъчно данни за осигурителния стаж и за осигурителния доход. Когато няма данни за трудовото възнаграждение, в издаваните документи за пенсиониране се посочва минималната работна заплата за страната за съответния период.

Неоснователни са доводите на жалбоподателя, че административният орган е следвало служебно да извърши преценка за по-благоприятния размер на пенсията съгласно чл. 70, ал. 4-7, ал. 10, т. 1 и ал. 11 от КСО и предвид заявеното от жалбоподателя желание да бъде приложена разпоредбата на параграф 22ц ал. 1 от ПЗР на КСО.

Съгласно разпоредбата на § 22ц, ал. 1 от ПЗР на КСО (нов, ДВ, бр. 35 от 2019 г., изм.

ДВ, бр. 103 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) до 1 януари 2022 г. едновременно с подаването на заявление за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност, с начална дата след 31 декември 2018 г., лицето има право да избере размерът на пенсията му да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по реда на чл. 70, ал. 4-7, ал. 10, т. 1 и ал. 11, ако това е по-благоприятно за него. В тези случаи към заявлението задължително се прилагат документи за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски за три последователни години от последните 15 години осигурителен стаж по избор на пенсионера преди 1 януари 1997 г., и за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски за осигурителния стаж след тази дата до 31 декември 1999 г. включително. Когато за времето след 31 декември 1996 г. или за част от него не са представени документи за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски, се ползват данните по чл. 5, ал. 4, т. 1.

Според ал. 2 на същата разпоредба / в сила от 01.01.2021г./ в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон- т.е от 01.01.2021 г., лицата с подадени заявления за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност, с начална дата от 31 декември 2018 г., както и тези, на които е отпусната такава пенсия до влизането в сила на този закон, могат да упражнят еднократно правото си на избор по ал. 1, като в тези случаи пенсията се отпуска в новия размер от същата начална дата, ако това е по-благоприятно за съответното лице.

С цитираната разпоредба на § 22ц, ал. 1 от ПЗР на КСО е създадена правна възможност за изчисляване на индивидуален коефициент ако са изпълнени две кумулативно изискуеми условия: -заявлението за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност да е подадено до 01.01.2022 г.; -началната дата на пенсията да е след 31.12.2018 г.

Началната дата на личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на жалбоподателя Е. Ц. е 09.10.2022 г. и съответно той не попада в хипотезата на §22ц, ал. 1 от ПЗР на КСО - началната дата е след 01.01.2022 г., както и датата на подаване на заявлението - 05.10.2022 г. За да предостави възможност на лицата, които се пенсионират към момента на приемане на измененията в КСО, преобладаващият осигурителен стаж и съответният осигурителен доход на които са придобити преди 2000 г. и изчисляването на пенсиите им с начална дата след 31.12.2018 г. би било по-неблагоприятно се създава § 22ц от ПЗР на КСО. Създавайки тази разпоредба, законодателят цели в рамките на определен времеви период, посочените лица да се възползват от даденото им право на избор. Именно поради това, че занапред се установява друг начин за изчисляване размера на пенсията, правото на избор има лимитативен характер. Съответно, целта на законодателя не е да установи като принципно положение занапред възможността да се прилагат и двата начина за изчисляване на индивидуалния коефициент с избор на по-благоприятния резултат, а да предостави на лицата една правна възможност, която да се реализира в точно определен срок.

В процесния случай, предвид обстоятелството, че жалбоподателя няма осигурителен доход след 31 декември 1999 г., правилно от административния орган е взет предвид последният осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. за последните 36 месеца, т.е. за периода от 24.11.1983 г. до 31.01.1987 г., от който е определен индивидуалният коефициент - 0,7328, въз основа на който е изчислен размерът на пенсията.

Този извод се подкрепя и от приетото по делото заключение на

съдебно-икономическа експертиза, което е прието без оспорване от страните. При направените изчисления съобразно действащата методика към датата на подаване на искането за отпускане на пенсия вещото лице установява, че индивидуалния коефициент на лицето е 0,7328 и същия съответства на определения от служителите на НОИ коефициент.

Във връзка с възражението, касаещо обстоятелството, дали периодът на редовната аспирантура може да му бъде зачетен като осигурителен стаж в Република България, по повод на което да бъде изменен размера на получаваната лична пенсия за ОСВ.

С разпоредбата на чл. 9а, ал. 2, т. 1 от КСО законодателят приравнява на осигурителен стаж времето на докторантурата, единствено за целите на придобиване правото на пенсия по смисъла на чл. 68, ал. 1, вр., ал. 2 от КСО (така Решение № 3504/04.04.2023 г. на ВАС по адм. д. № 219/2023 г.). В Чл. 9а, ал. 3, вр., ал. 2 от КСО и чл. 45а от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) е уредена особена процедура при определянето на недостигащия стаж за пенсиониране по реда на чл. 68, ал. 1, вр., ал. 2 от КСО, чрез уведомяването на лицето за това и заплащането на осигурителните вноски. Тази процедура се прилага единствено при недостигащ осигурителен стаж за отпускане на пенсията по чл. 68, ал. 1 и, ал. 2 от КСО и то ако недостигащият стаж е под 5 години.

На основание §9 от ПЗР на КСО времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби се признава за осигурителен стаж по този кодекс. На основание действащата до 01.01.2000 г. разпоредба на чл. 79а, т. 1 от отменения Правилник за прилагане на закона за пенсиите (отм.), за трудов стаж от трета категория се зачита времето, прекарано в редовна аспирантура след 01.09.1946 г.

В процесния случай, жалбоподателят е бил редовен аспирант за времето от 01.02.1987 г. до 01.02.1990 г., съответно е приложима Наредба № 1 за аспирантурата (действала до отмяната ѝ с Наредба № 4 от 23.06.1993 г. за условията и реда за приемане и обучение на докторантите). Този факт не е спорен между страните, а и се установява от вещото лице при извършената проверка в Института по инженерна химия, където в периода 01.02.1987 г. до 01.02.1990 г. във ведомостите за заплати Е. Ц. фигурира като аспирант, като посоченото основание за начисляване на суми е „стипендия”, а не трудово възнаграждение.

Съгласно чл. 32 от тази наредба времето, прекарано в редовна аспирантура, се признава за стаж по специалността съгласно т. 10 от Разпореждане № 224 на Бюрото на МС от 1973 г. С изричната разпоредба на чл. 354 от Кодекса на труда законодателят е посочил случаите на признаване за трудов стаж на време, без да е съществувало трудово правоотношение. През времето на редовна аспирантура, доколкото не е съществувало трудово правоотношение, същото се признава за стаж по силата на нормативен акт съгласно чл. 354, ал. 1, т. 8 от КТ във връзка с чл. 10 от Разпореждане № 224 на Министерския съвет от 23 октомври 1973 г. за материални стимули за българските аспиранти.

Предвид цитираните разпоредби, времето, през което лицето е зачислено на редовна аспирантура, представлява т.н. “приравнен” трудов стаж, т.е. периодът на аспирантура не е действително трудово правоотношение, за

което лицето получава трудово възнаграждение със съответните допълнения към трудовото възнаграждение и което би се зачело по общия ред, а законодателят е уредил зачитането му за трудов стаж, приравнявайки го чрез изрична норма като такъв. Разпоредбата на чл. 46, ал. 4, т. 4 от НПОС предвижда, че се зачита за осигурителен стаж, но не се взема предвид при определяне на осигурителния доход времето, за което са внесени осигурителни вноски по реда на чл. 9а, ал. 1 и 2 от КСО и по реда на отмените от 01.01.2011 г. ал. 2 и ал. 3 на §9 от КСО. Предвид цитираната разпоредба, правилно от органа е определено, че периодът от 01.02.1987 г. до 01.02.1990 г., през който Е. Ц. е бил редовен аспирант безспорно е включен в общия осигурителен стаж на лицето, но липсва правно основание същият да се вземе предвид при определяне на осигурителния доход.

В тази връзка, съдът намира, че правните изводи, изложени в оспореното решение от административният орган съответстват на материалния закон и неговата цел.

С оглед изложеното съдът приема, че Решение № 3305-40-49 от 21.07.2023 г. на управителя на Националния осигурителен институт /НОИ/, с което е отхвърлена жалбата на Е. Ц. срещу разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-816#7 от 23.06.2023 г. е законосъобразно - издадено е от компетентен орган и в предвидената от закона форма, постановено е при спазване на административно-производствените правила, при правилно приложение на материалния закон и в съответствие с неговата цел. Жалбата се явява неоснователна и като такава, следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора на ответника се дължи юрисконсултско възнаграждение на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК, вр. с чл. 37 от ЗПП, вр. с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, в размер на 100 лв.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, III отделение, 36-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Е. К. Ц., с ЕГН [ЕГН], адрес: Оберасбах, Германия, [улица], срещу Решение № 3305-40-49 от 21.07.2023 г. на управителя на Националния осигурителен институт /НОИ/, с което е отхвърлена жалбата му срещу разпореждане № [ЕГН], изх. № 2113-50-816#7 от 23.06.2023 г.

ОСЪЖДА Е. К. Ц., с ЕГН [ЕГН], с адрес: Оберасбах, Германия, [улица], да заплати на ТП на НОИ С.-град сумата от 100 /сто/ лева, представляваща разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: